

๑.๗ กำแพงเจ็ดชั้น

ชื่อท้องถิ่น	ตะโก๊ไล้ ตะไค้
ชื่ออื่นๆ	ตะลุ่มนก (ราชบุรี), ตาไก่ ตาโก๊ไล้ (พิษณุโลก), ขอบกระดั่ง พรองนก (อ่างทอง), กระตุมนก (ประจวบคีรีขันธ์), น้ำนอง มะต่อมไก่ (ภาคเหนือ), ขาวไก่ ตาไก่ ตากวาง เครือตากวาง (ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ), หลุมนก (ภาคใต้), กลุมนก เป็นต้น
ชื่อวิทยาศาสตร์	<i>Salacia chinensis</i> L.
ชื่อพ้อง	-
ชื่อวงศ์	CELASTRACEAE
ชื่อสามัญ	Loha (หรือใช้ชื่อวิทยาศาสตร์ <i>Salacia chinensis</i>)

รหัสพรรณไม้ ๑-๖๓๑๑๙๐๖-๑๓-๐๐๗ จำนวนที่พบ ๔ ต้น

สถานภาพ (IUCN) พบทั่วไป (Least Concern: LC)

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ต้นกำแพงเจ็ดชั้น จัดเป็นไม้เถาหรือไม้พุ่มรอเลื้อยเนื้อแข็ง มีความสูงของต้นประมาณ ๒-๖ เมตร เปลือกต้นเรียบ มีสีเทานวล ด้านในเนื้อไม้มีวงปีเป็นสีน้ำตาลแดงเข้มจำนวนหลายชั้นเห็นได้ชัดเจน เรียงซ้อนกันอยู่ประมาณ ๗-๙ ชั้น สามารถพบได้ทั่วทุกภาคของประเทศ ตามป่าชายทะเล ตามป่าดิบริมแหล่งน้ำหรือที่โล่ง และป่าเบญจพรรณ ที่มีความระดับความสูงถึง ๖๐๐ เมตร ขยายพันธุ์ด้วยวิธีการใช้เมล็ด ใบเป็นใบเดี่ยว ออกเรียงตรงข้ามกัน สลับตั้งฉาก ลักษณะของแผ่นใบเป็นรูปวงรี หรือรูปวงรีแกว่ง หรือรูปวงรีแกว่งใบหอก หรือรูปไข่ หรือรูปไข่หัวกลับ ใบกว้างประมาณ ๒-๔ เซนติเมตรและยาวประมาณ ๔-๘ เซนติเมตร ปลายใบแหลมหรือมน ส่วนโคนสอบ ขอบเป็นหยักหยาบ ๆ แผ่นใบค่อนข้างหนา หลังใบเรียบเป็นมัน มีสีเขียวเข้ม ส่วนท้องใบเรียบ เนื้อใบกรอบ ผิวด้านบนและด้านล่างของใบค่อนข้างหนาและเป็นมัน มีเส้นแขนงของใบประมาณ ๔-๑๐ คู่ และมีก้านใบยาวประมาณ ๐.๖-๑.๕ เซนติเมตร ดอก ออกดอกเป็นช่อ แบบเป็นกระจุกหรือช่อแยกเป็นแขนงสั้น ๆ ตามซอกใบหรือกิ่งก้าน ดอกมีขนาดเล็ก มีสีเหลืองหรือสีเขียวยอมเหลือง ดอกมีกลีบ ๕ กลีบ ปลายกลีบดอกมนและบิดเล็กน้อย แกนดอกนูนเป็นวงกลม มี ๓-๖ ดอกในแต่ละช่อ กลีบดอกมีลักษณะเป็นรูปไข่กว้างหรือรูปรี มีความยาวประมาณ ๓-๔ มิลลิเมตร และมีกลีบเลี้ยง ๕ กลีบ มีขนาดเล็กมาก ลักษณะของกลีบเลี้ยงเป็นรูปสามเหลี่ยม ปลายมนกลม ยาวประมาณ ๑ มิลลิเมตร ที่ขอบเป็นชายครุย ส่วนจานฐานดอกเป็นรูปถ้วยลักษณะคล้ายถุง และมีปุ่มเล็ก ๆ อยู่ตามขอบ มีเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ ๑.๕-๒ มิลลิเมตร มีเกสรตัวผู้อยู่ ๓ ก้าน ติดบนขอบจานของฐานดอก ก้านเกสรสั้น มีอับเรณูเป็นรูปส้อม ปลายเกสรชนกันเป็นยอดแหลม และยังมีรังไข่ซ่อนอยู่ในจานฐานดอก ๓ ช่อง มีออวุล ๒ เม็ดในแต่ละช่อง ก้านเกสรตัวเมียสั้น และก้านดอกมีความยาวประมาณ ๖-๑๐ มิลลิเมตร ออกดอกในช่วงเดือนมกราคมถึงเดือนมีนาคม ผลมีลักษณะค่อนข้างกลม เป็นรูปกระสวยกว้างหรือรูปรี ผิวเกลี้ยง มีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ ๑-๒ เซนติเมตร โดยผลอ่อนจะมีสีเขียว เมื่อสุกแล้วจะเปลี่ยนเป็นสีแดงหรือสีแดงอมส้ม และภายในผลมีเมล็ด ๑ เมล็ด ลักษณะกลม มีขนาดใกล้เคียงกับผล ผลสามารถรับประทานได้

การใช้ประโยชน์ในท้องถิ่น

- อาหาร – กินผลกินใบ
- สรรพคุณ

๑) ลำต้นกำแพงเจ็ดชั้นช่วยบำรุงโลหิต ด้วยการใช้ลำต้นนำมาต้มน้ำดื่มก่อนอาหารวันละ ๑-๒ ช้อนชา ช่วงเช้าและเย็น หรืออีกสูตรให้ใช้ผสมเข้ากับเครื่องยารากชะมวง รากตูมกาขาว และรากปอก่อน (ลำต้น) หรือจะใช้รากนำมาต้มหรือดองเป็นสุราไว้ดื่มก็ได้เช่นกัน (ราก)

๒) ช่วยพอกโลหิต แก้อโลหิตเป็นพิษทำให้ร้อน แก้อโลหิตจาง ด้วยการใช้ต้นผสมเข้ายากับเปลือกต้นมะดูก (ต้น) หรือจะใช้รากนำมาต้มหรือดองสุราดื่ม ก็ช่วยดับพิษร้อนของโลหิตเช่นกัน (ราก)

๓) ช่วยแก้เบาหวาน ด้วยการใช้ลำต้นผสมเข้ากับเครื่องยาแก่นสีก รากทองพันชั่ง หัวข้าวเย็นเหนือ หัวข้าวเย็นใต้ หัวร้อยรู และหญ้าชันกาดทั้งต้น (ต้น) ส่วนในกัมพูชาจะใช้เถาของต้นกำแพงเจ็ดชั้นนำมาต้มกับน้ำดื่มเป็นยารักษาโรคเบาหวาน (เถา)

๔) ลำต้นใช้ปรุงเป็นยาขับปัสสาวะ โดยใช้เข้ากับเครื่องยา แก่นตากวาง แก่นตาไก่ แก่นตาน แก่นดุกใส และแก่นตานกกด (ลำต้น)

๕) แก่นและรากใช้ต้มน้ำดื่มเป็นแก้เส้นเอ็นอักเสบ (แก่น, ราก)

• การใช้ประโยชน์อื่นๆ -

ภาพที่ ๗ แสดงลักษณะทางพฤกษศาสตร์ของ กำแพงเจ็ดชั้น

ลักษณะวิสัย

ลำต้น

ใบ

ดอก

ผล

แหล่งอ้างอิง : เมตไทย. (๑๔ ตุลาคม ๒๕๖๓), “กำแพงเจ็ดชั้น สรรพคุณและประโยชน์กำแพงเจ็ดชั้น ๓๐ ข้อ !”.

<https://medthai.com/กำแพงเจ็ดชั้น/>